

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Факультет аудіовізуального мистецтва

Кафедра кінотелережисури та сценарної майстерності

**«РОБОТА РЕЖИСЕРА З АКТОРОМ»
ПРОГРАМА**

та навчально-методичні матеріали

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
які навчаються за спеціальністю

021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»

Освітні програми:

«Режисура телебачення»,

«Кінотелережисура»,

«Кінорежисура та сценарна справа»,

«Режисура телебачення та аудіовізуальних проєктів»

Харків, 2023

Друкується за рішенням науково-методичної ради
ХДАК(протокол № 13 від 07 червня 2023 р.)

Рецензенти:

Черкасова Н.О., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри кінотелережисури та сценарної майстерності Харківської державної академії культури

Коновалов Д.О., кандидат філософських наук, старший викладач кафедри операторської майстерності Харківської державної академії культури

Укладач:

Юрій ВЕЛИКИЙ, викладач кафедри кінотелережисури та сценарної майстерності

Р 58 **Робота режисера з актором** : прогр. та навч.-метод. матеріали для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, спец. 21 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», освітні програми: «Режисура телебачення», «Кінотелережисура», «Кінорежисура та сценарна справа», «Режисура телебачення та аудіовізуальних проєктів» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т аудіовізуал. мистецтва, Каф. кінотелережисури та сценарної майстерності ; [уклад. Ю. Ю. Великий]. Харків : ХДАК, 2023. 20 с.

Видання містить програму курсу, теми практичних занять, тематику самостійної роботи, теми індивідуальних занять, перелік питань для самоперевірки, список рекомендованої літератури.

Для викладачів, здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем.

УДК 791.071.2.091(073)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ТА ЇХ ТЕМАТИКА	8
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	9
САМОСТІЙНА РОБОТА ТА ЇЇ ТЕМАТИКА	11
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	16
КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ	17
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	18

ВСТУП

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Програма навчальної дисципліни «Робота режисера з актором» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво».

Програмою навчальної дисципліни «Робота режисера з актором» передбачено вивчення особливостей підготовки і роботи у кадрі актора, природи його існування, створення персонажу на екрані, засобів екранної виразності.

Вивчається своєрідність авторських підходів видатних акторів і режисерів, специфіку авторської діяльності від ідеї до реалізації. Закріплення отриманих теоретичних знань відбувається на практичних заняттях з переглядом і аналізом аудіовізуальних творів та при виконанні самостійної роботи (підготовка до аудиторних занять, опрацювання розділів програми, робота з додатковою літературою).

Мета курсу полягає в тому, щоб виявити головні принципи акторської майстерності під час знімального процесу, з'ясувати основні відмінності природи існування актора драматичного театру та актора кіно, проаналізувати проблеми співпраці актора з режисером у процесі створення фільму.

Форми навчальної роботи: лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів, індивідуальні заняття, консультації. Лекційні заняття мають інтерактивний пізнавально-прикладний характер. Практичні заняття проводяться на інтеграції різних видів діяльності студентів: навчальної, наукової, практичної, коучингу, тощо.

Методи навчання. Основними методами навчання мають виступати як традиційні методи викладання, так і методи, які забезпечують інноваційну модель проблемного навчання. Зокрема, це такі, як проблемний метод (метод проблемного викладання); частково-пошуковий метод; (евристичний); інтерактивний метод; пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний); репродуктивний, дослідницький. Також під час викладання предмету викладач має, за можливості, використовувати індивідуальний (особистісний) підхід до студентів, який є основою особистісно зорієнтованого навчання.

Форми контролю: поточний, проміжний, підсумковий, завдання самостійної роботи (у тому числі, відповідно до рекомендацій кафедри, контрольна робота).

Завданням *поточного контролю* рівня знань є перевірка вивченого матеріалу, в означення ступеня його засвоєння, формування навичок самостійної роботи з текстами та спроможності їх осмислення та інтерпретації; навичок усної самопрезентації. Здійснюється під час аудиторних занять. На лекціях експрес-контроль (тестування, перевірка засвоєння ілюстративного матеріалу) проводиться наприкінці пари. На практичних заняттях оцінюються виступи за питаннями, що винесені на самостійну роботу, активність участі в дискусіях тощо.

Проміжний контроль рівня знань передбачає перевірку виконаних протягом відповідних тем/модулів завдань самостійної роботи студентів (практичних,

контрольних робіт, наукових рефератів, анотування додаткової літератури, презентацій тощо) та здійснюється під час проведення модульно-тематичних атестацій. Атестація (за потреби) передбачає індивідуальну перевірку знань ілюстративного матеріалу курсу, умінь його проаналізувати.

Рубіжні етапи контролю знань передбачені у формі усного опитування на практичних заняттях, поточного тестування, перевірки якості виконання завдань самостійної роботи студентів (конспектів, анотацій рекомендованої до вивчення літератури, практичних завдань).

Підсумковий контроль виконується з метою оцінювання рівня знань, вмінь і навичок, отриманих студентом протягом семестру. Система підсумкового контролю передбачає оцінювання рівня знань всіх тем дисципліни. Загальний бал складається з суми балів з усіх видів навчальної роботи згідно із структурою залікових кредитів та балів, отриманих під час іспиту (відповідно до навчального плану). Іспит проводиться у формі, затвердженій на засіданні кафедри (усній, письмовій, тестування). Студент допускається до іспиту за умови виконання усіх навчальних завдань і наявності позитивних результатів з усіх форм поточного та проміжного контролю. Кількість балів, які студент може отримати з результатів підсумкового контролю, не може перевищувати 25% від загальної кількості балів (100 балів).

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі **заліку**.

Матеріалом курсу «Робота режисера з актором» є навчальні посібники, практичні рекомендації, фрагменти аудіовізуальних творів різних жанрів.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1.

Еволюція акторської майстерності у контексті світової кіноіндустрії

Тема 1. Актори початку епохи кіно.

Формування професії актора кіно. Життя і творчість: Чарлі Чаплін, Бастер Кітон, Гарольд Ллойд, Макс Ліндер. Візуальна мова німого кіно.

Тема 2. Кінематограф і звук.

Криза зірок німого кіно. Актори та режисери на рубежі 30-х, 40-х років. «Золотий вік Голлівуду». Нуар.

Тема 3. Розквіт авторського кінематографу.

Режисер Федеріко Фелліні і його фільми. Новий погляд на світ. Західноєвропейський кінематограф 60-70-х років: проблематика, зміна кіномови, видатні актори.

РОЗДІЛ 2.

Особливості акторської майстерності в екранній творчості

Тема 4. Розробка персонажу.

Вивчення персонажа. Створення персонажу. Характер персонажа. Що робить персонаж цікавим. Особливості створення персонажу в різних жанрах.

Тема 5. Практичні аспекти акторської майстерності на екрані.

Кастинг. Як пройти кастинг і не зробити помилку. Творча ініціатива актора. Діалог. Робота з репліками. Пластика, жестикуляція, міміка. Робота з партнером. Секрети роботи актора в кіно: Майкл Кейн, Дастін Хоффман.

Тема 6. Мізансцена як творчий процес.

Робота над мізансценою. Аналіз побудови мізансцен із відомих фільмів. Камера, екран, світло - помічники актора.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичні заняття в сучасному освітньому процесі є формою репродукції вогнавання, що забезпечує зв'язок теорії і практики, сприяє виробленню у здобувачів вищої освіти умінь і знань, отриманих на лекції і вході самостійної роботи з матеріалом курсу.

Вп.

8.2. Положення про організацію освітнього процесу в ХДАК зазначено, що практичне заняття це «вид навчального заняття, під час якого викладач організовує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання студентом поставлених завдань».

Практичне заняття включає проведення поточного контролю знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування завдань з їх обговоренням, їх перевірку, оцінювання» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_oop_4.pdf, с. 16).

В навчальній дисципліні «Режисура аудіовізуальних творів» практичні заняття, які забезпечують викладачі-практики (традиційно – майстри курсів), складають основу підсумкового розділу курсу «Особливості професійної діяльності в аудіовізуальній сфері».

Тематика практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Формування професії актора кіно	2
2	Візуальна мова німого кіно	2
3	Криза зірок німого кіно з появою звуку	2
4	Актори та режисери на рубежі 30-40-х років	2
5	Золотий вік Голлівуду	2
6	Режисер Федеріко Фелліні і його фільми	2
7	Характер персонажу	3
8	Особливості створення персонажу в різних жанрах	3
9	Підготовка до кастингу	3
10	Робота актора над роллю	3
11	Розробка мізансцени	3
12	Аналіз побудови мізансцен із відомих фільмів	3

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття №1. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЇ АКТОРА КІНО

Мета: проаналізувати специфічні особливості німого кіно.

Методика виконання:

1. Перегляд перших кінострічок німого кіно.
2. Аналіз художніх засобів німого кіно. Образотворчі можливості та стиль спілкування з глядачем. Специфіка зйомки та монтажу.
3. Роль актора в перших кінострічках.

Практичне заняття №2. ВІЗУАЛЬНА МОВА НІМОГО КІНО

Мета: проаналізувати створення виразних образів акторів того часу.

Методика виконання:

1. Перегляд фільму запропонованого викладачем.
2. Аналіз засобів спілкування головного героя з глядачем. Створення виразності образу актором та передача своїх думок, почуттів та настрою через жести та міміку.

Практичне заняття №3. КРИЗА ЗІРОК НІМОГО КІНО З ПОЯВОЮ ЗВУКУ

Мета: набуття навичок практичної роботи режисера з актором.

Методика виконання:

1. Перегляд фільму запропонованого викладачем.
2. Підготовка до зйомки кіноетюду без слів.
3. Написати внутрішній монолог актора.

Практична екранна робота:

зйомка кіноетюду без слів; хронометраж – до 3 хвилин.

Практичне заняття №4. АКТОРИ ТА РЕЖИСЕРИ НА РУБЕЖІ 30-40-Х РОКІВ.

Мета: засвоїти принципи та особливості підготовки і роботи у кадрі актора.

Методика виконання:

1. Розглянути фрагменти кінострічок режисерів 30-40-х років.
2. Проаналізувати та охарактеризувати героїв.

**Практичне заняття № 5.
ЗОЛОТИЙ ВІК ГОЛЛІВУДУ**

Мета: створення характеру персонажу на екрані в звуковому кіно.

Методика виконання:

1. Перегляд екранного твору.
2. Аналіз роботи актора в звуковому кіно, засобів зйомки, крупності та атмосфери кадру, монтажу.

**Практичне заняття № 6.
РЕЖИСЕР ФЕДЕРІКО ФЕЛЛІНІ І ЙОГО ФІЛЬМИ**

Мета: робота режисера з актором в авторському кіно.

Методика виконання:

1. Переглянути фільм Федеріко Фелліні.
2. Проаналізувати та охарактеризувати головного героя.
3. Проаналізувати та охарактеризувати другорядних героїв цієї кінострічки.

**Практичне заняття № 7.
ХАРАКТЕР ПЕРСОНАЖУ**

Мета: створення персонажу на екрані та засобів екранної виразності.

Методика виконання:

1. Перегляд фільму запропонованого викладачем.
2. Аналіз елементів створення художнього образу, історія головного героя, його риси характеру, портрет, вчинки, ставлення до інших персонажів, додаткові художні відомості (деталі, описи, тощо, які характеризують внутрішній світ героя, зміни, які з ним відбуваються), ставлення режисера до головного героя.
3. Надати характеристику головного героя у письмовому вигляді.

**Практичне заняття № 8.
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ПЕРСОНАЖУ В РІЗНИХ ЖАНРАХ**

Мета: природа і принципи перевтілення актора в різних жанрах.

Методика виконання:

1. Перегляд уривків фільмів різних жанрів.
2. Аналіз взаємодії акторів та побудова кадру в залежності від жанру.

Практичне заняття №9. ПІДГОТОВКА ДО КАСТИНГУ

Мета: акторський кастинг, підбір акторів в екранізації твору.

Методика виконання:

1. Переглянути екранізацію літературного твору.
2. Розглянути режисерський сценарій, створити портрет та охарактеризувати кожного героя твору. Режисерське (авторське) бачення екранного твору.
3. Вимоги до акторів на кастингу в екранізації.

Практичне заняття №10. РОБОТА АКТОРА НАД РОЛЛЮ

Мета: вимоги режисера від акторів під час екранізації.

Методика виконання:

1. Переглянути екранізацію літературного твору.
2. Детальна розробка характеру персонажів.
3. Надати характеристику персонажів у письмовому вигляді.

Практичне заняття №11. РОЗРОБКА МІЗАНСЦЕНИ

Мета: розташування акторів у кадрі ритм та напрямок руху.

Методика виконання:

1. Переглянути екранізацію літературного твору.
2. Аналіз побудови мізансцени в залежності від жанру фільму.
Взаємодія акторів у мізансцені.

Практичне заняття №12. АНАЛІЗ ПОБУДОВИ МІЗАНСЦЕН ІЗ ВІДОМИХ ФІЛЬМІВ

Мета: аналіз окремих епізодів практичної роботи.

Методика виконання:

1. Перегляд уривків фільмів різних жанрів.
2. Режисерський малюнок мізансцен.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Для оволодіння матеріалом курсу окрім аудиторної роботи значна увага приділяється самостійній роботі, яка є основним способом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення конкретної дисципліни.

У процесі вивчення курсу «Режисури аудіовізуальних творів» самостійна робота студентів передбачає декілька різновидів діяльності:

- робота над конспектом лекцій;
- самостійне вивчення першоджерел;
- робота над практичними екранними завданнями (екранні вправи та практичні навчальні роботи);
- ознайомлення з екранними творами, визнаними художньою спадщиною національного та світового кінематографа.

Робота над конспектом лекцій

Специфіка лекційної частини курсу «Режисури аудіовізуальних творів» полягає в тому, що канонізованої навчально-методичної літератури, а також підручників, які визнані як фундаментальні, при опануванні фахом режисури екранних творів, не існує і ми маємо або конспекти лекцій визнаних режисерів, або мемуарного характеру посібники, які відображають погляд на проблему того чи іншого практика екранної творчості. Саме тому робота над конспектом лекцій, який складається з матеріалів, що подаються викладачем в ході лекційних занять та виявляються під час самостійної роботи над першоджерелами та в ході виконання навчальних вправ, має велике значення для формування фахової свідомості студента. Доцільним є ведення конспекту (робочих записів) за певною системою:

- теоретичні положення та пояснення до них;
- першоджерела та коментарі до них;
- практичний досвід та коментар до нього (творчий щоденник).
- особистий довідник.

Така систематизація дозволяє певною мірою структурувати отриману під час навчання інформацію, що сприяє формуванню певної моделі фахової свідомості та формуванню необхідних фахових компетенцій.

Процес опанування навчальною дисципліною повинен бути зорієнтованим на творчому засвоєнні та практичному застосуванні отриманих в ході занять теоретичних знань та формуванні практичних умінь творення екранного твору.

Накопичення теоретичних знань та уявлень не має бути самоціллю, без застосування в практичній діяльності (тобто творенні екранного продукту) ця інформація не є актуальною і не відкладається в довготривалій пам'яті.

Необхідність чіткого та акуратного ведення конспекту зумовлена його актуальністю у подальшому фаховому житті студента, він стає своєрідним робочим відником та фаховим щоденником. Звичка нотувати та аналізувати свої безпосередній, абочийсь, тобто опосередкований, фаховий досвід, дає можливість прискорити процес фахового зростання. В будь якій сфері діяльності окремі фахові поняття та визначення знаходяться у певному взаємозв'язку, тому невірне визначення або тлумачення одного породжує ланцюгову реакцію невірного тлумачення інших, що веде до кризи фахової свідомості, яка неодмінно впливає на фахову діяльність.

Запобіганням
цьому стає робота над термінологією, виховання певної культури спілкування професійною мовою, що потребує від викладача час та терпіння.

Робота над першоджерелами та коментарі до них

Вивчення теоретичного доробку класиків екранної режисури займає значний обсяг часу самотійної роботи студента. Найбільш корисною, на мій погляд, є така послідовність дій: ознайомлення зі змістом, передмовою та післямовою, що дає загальне уявлення про першоджерело, потім читання основного масиву тексту з виділенням основних тез автора, визначенням проблемних питань та варіантів відповідей на них. Обов'язковим є визначення невідомих слів, термінів, незнайомих імен, для цього треба звертатися до енциклопедій і словників.

Дієвим засобом засвоєння матеріалу є складання конспекту першоджерела – стислий виклад основних положень і висновків в їх логічній послідовності з цитуванням найбільш значущих думок автора. В конспекті необхідно вказати прізвище та ініціали автора, назву твору, місто, видавництво і рік видання, загальну кількість сторінок. При використанні цитати необхідно зазначити номер сторінки, на якій знаходиться вислів. Якості першоджерел частіше виступають статті у збірках та періодичних виданнях. В цьому випадку, після назви статті зазначається назва збірки або періодичного видання, місце і рік видання (якщо це журнал, місце видання не вказується), сторінки, на яких знаходиться матеріал. При використанні цитати із статті, номер сторінки не зазначається.

Конспектування першоджерел – важливий спосіб глибокого засвоєння знань, виробу вміння творчо мислити та розуміння еволюційних процесів, що відбувалися у світовому та національному мистецтві.

Практичний досвід та коментар до нього (творчий щоденник)

Виконання практичних екранних робіт пов'язане з накопиченням досвіду творення, що важливо для формування майбутнього фахівця в галузі аудіовізуального мистецтва та виробництва. Методика опанування прийомів творення зазвичай визначає, що кожен прийом виконує певне завдання, що потребує вмотивованості його застосування. Розуміти доцільність викорис

тання прийому допомагає фіксація аргументів на його користь і аналіз якості (технічної та художньої) коли робота закінчена. Тільки в цьому випадку можна казати, що кінематографіст зможе бути естетично переконливим і зможе впливати на свого глядача. Для формування цілеспрямованої, економічної, а значить ефективної діяльності в процесі виробництва, суттєву роль відіграє творчий щоденник, у якому фіксуються хід роботи над практичними зйомочними і вправами від постановки завдання до аналізу технології і якості його виконання. Протягом цього часу навчання ефективність творчого щоденника не викликає сумнівів. Його ведення привчає до системної роботи над помилками і стає потребою в процесі творчого росту особистості.

Особистий довідник

Певною мірою це систематизована інформація фахового характеру, необхідна на початківцям (і не тільки) як підказка в роботі, як оперативна інформація, що може впливати на прийняття рішень в ході роботи над екранним твором. Своєрідним прототипом особистого довідника є «Словник театру» Патріса Паві, проте в галузі екранного мистецтва. І творчий щоденник, і особистий довідник тим же формами фахового самовдосконалення, які супроводжують творчу особистість протягом цього творчого життя.

ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз початкового періоду розвитку кінематографу	12
2	Своєрідність провідних акторів німого кіно	12
3	Особливості візуальної мови німого кіно	12
4	Кінематограф і звук	12
5	Видатні представники «Золотого вік Голлівуду»	12
6	Західноєвропейський кінематограф 60-70-х років	12
7	Що робить персонаж цікавим	13
8	Розробка персонажу	13
9	Внутрішня, зовнішня техніка актора	13
10	Секрети акторської майстерності провідних акторів	13
11	Виразні засоби мізансцени	13
12	Робота режисера і актора над мізансценою	13
	Разом:	150

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Завдання для самостійної роботи №1. Аналіз початкового періоду розвитку кінематографу.

Мета: самостійний аналіз гри акторів німого кіно.

Питання: акторські засоби виразності та стиль спілкування з глядачем.

Методика виконання:

1. Переглянути кілька перших кінострічок німого кіно.
2. Зробити письмовий аналіз переглянутих кінострічок.

Завдання для самостійної роботи №2. Своєрідність провідних акторів німого кіно.

Мета: роль актора німого кіно.

Питання: виразні образи акторів того часу.

Методика виконання:

1. Перегляд фільмів запропонованих викладачем.
2. Аналіз прийомів, які використовують актори в кінострічках.

Завдання для самостійної роботи №3. Особливості візуальної мови німого кіно.

Мета: синтетика театру і цирку в ігрових фільмах.

Питання: мова спілкування з глядачем.

Методика виконання:

1. Підготовка до зйомки кіно етюдів без слів.
2. Зйомка кіно етюдів без слів.
3. Написати внутрішній монолог актора.

Завдання для самостійної роботи №4. Кінематограф і звук.

Мета: зміни в акторській грі з появою звуку.

Питання: акторські та режисерські засоби виразності з появою звуку в кіно.

Методика виконання:

1. Перегляд фільму запропонованого викладачем.
2. Проаналізувати і охарактеризувати зміни в кіно.

Завдання для самостійної роботи №5. Видатні представники «Золотого віку Голівуду».

Мета: внесок акторів та режисерів золотого віку Голівуду.

Питання: нові жанри та герої в кінострічках.

Методика виконання:

1. Перегляд фільмів запропонованих викладачем.
2. Проаналізувати і охарактеризувати героїв.

Завдання для самостійної роботи №6. Західноєвропейський кінематограф 60-70-х років.

Мета: актори та режисери західноєвропейського кінематографу 60-70-х років..

Питання: охарактеризувати авторське кіно.

Методика виконання:

1. Переглянути фільми запропонованих викладачем.
2. Творчі експерименти в авторському кінематографі.

Завдання для самостійної роботи №7. Що робить персонаж цікавим.

Мета: взаємодія актора і режисера на репетиції.

Питання: ритм і темп в роботі актора в кадрі.

Методика виконання:

1. Переглянути фільм Федеріко Фелліні.
2. Проаналізувати і охарактеризувати в письмовому вигляді другорядних героїв кінострічки.

Завдання для самостійної роботи №8. Розробка персонажу

Мета: створення образу в авторському кіно.

Питання: наскрізна дія ролі.

Методика виконання:

1. Переглянути фільм Федеріко Фелліні.
2. Проаналізувати і охарактеризувати в письмовому вигляді головного героя. Історія головного героя, його риси характеру, портрет, вчинки, ставлення до інших персонажів, додаткові художні відомості (деталі, описи, тощо, які характеризують внутрішній світ героя, зміни, які з ним відбуваються), ставлення режисера до головного героя.
3. Надати характеристику головного героя в письмовому вигляді.

Завдання для самостійної роботи №9. Внутрішня, зовнішня техніка актора.

Мета: внутрішній монолог актора в процесі сценічної дії.

Питання: самостійна робота актора над роллю.

Методика виконання:

1. Перегляд фільмів запропонованих викладачем.
2. Проаналізувати внутрішню та зовнішню дію актора, яка впливає на розв'язку конфлікту.

Завдання для самостійної роботи №10. Секрети акторської майстерності провідних акторів .

Мета: проаналізувати що робить актора майстром та в чому полягає унікальність таланту.

Питання: самостійна робота актора над роллю.

Методика виконання:

1. Перегляд фільмів з видатними акторами.
2. Проаналізувати акторську гру.

Завдання до самої роботи №11. Виразні засоби мізансцени.

Мета: засіб вираження задуму режисера.

Питання: розташування акторів в кадрі по відношенню один до одного і навколишнього середовища.

Методика виконання:

1. Переглянути фільм за літературним першоджерелом запропонованого викладачем.
2. Аналіз взаємодії акторів в мізансценах.
3. Результативикластивписьмовому вигляді.

Завдання для самої роботи №12. Робота режисера і актора над мізансцею.

Мета: взаємодія режисера та акторів в підготовчому періоді.

Питання: робота режисера з актором у процесі створення мізансцен.

Методика виконання:

1. Переглянути фільм за літературним першоджерелом запропонованого викладачем
2. Проаналізувати взаємодію актора та режисера.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Поняття «акторська майстерність».
2. Що таке «наскрізна дія».
3. Розкрийте поняття «надзавдання»
4. Елементи внутрішньої та зовнішньої техніки актора.
5. Мізансцена як мова режисера.
6. Етюд як метод оволодіння основами акторської майстерності.
7. Характер і характерність персонажу.
8. Запропоновані обставини та їхнє значення в організації процесу сценічної дії.
9. Метод дійового аналізу та його значення в роботі над роллю.
10. Сценічна уява. Її різновиди та тренінг.
11. Значення уяви в роботі актора.
12. Сценічна дія: зовнішня (фізична) і внутрішня лінії.
13. Другий план і підтекст.
14. Внутрішній монолог актора в процесі сценічної дії.
15. Спілкування як елемент сценічної дії.
16. Чому різниця між природою творчості і акторською технікою театального актора і кіноактора.
17. Ритм і темп в роботі актора.
18. Взаємодія між партнерами: ставлення до обставин, партнерів з точки зору надзавдання та наскрізної дії.
19. Охарактеризуйте поняття: роль – персонаж – образ.
20. Акторський тренінг як дієвий чинник розвитку акторської професії.
21. Імпровізація та імпровізаційне поле і межі їх використання в акторському проживанні ролі.
22. Засоби акторської виразності.
23. Пошуки виразної словесної дії в реалізації сценічних завдань.
24. Основні жанри драматургії, їх різновиди і характеристика.
25. Пластична виразність актора як необхідна умова професійної підготовки.
26. Характеристика основних напрямків в акторському мистецтві.
27. Розкрийте зміст основних понять : - «фізичне самопочуття» - «темпоритм» - «внутрішній конфлікт» та ін..
28. Розкрийте поняття «мистецтво переживання».
29. Що таке «сценічна уява», «фантазія».
30. Розкрийте поняття «запропоновані обставини».
31. Тема, ідея, конфлікт.
32. Архітектоніка композиція.
33. Епізод та сцена.
34. Розробка характерів діючих осіб.
35. Робота режисера над образом персонажу. Пошук пластичного рішення.
36. Робота режисера з творчою групою над екранізацією.
37. Режисерський аналіз п'єси.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Обов'язкова

1. Борис І. О. Специфіка роботи актора та режисера в українському поетичному театрі та кіно // *Культура України*. 2016. № 54. С. 286-296.
2. Брюховецька Л. І. Іван Миколайчук. Київ, Видавничий дім «КМАкадемія», 2004. 272 с.
3. Брюховецька Л. І. Своє/рідне кіно Леоніда Бикова. Київ, В-во «Задруга», 2010. 340 с.
4. Горпенко В. Г. Функції кольору в кіно та телебаченні. Київ, 1999. 55 с.
5. Горевалов С., Десятник Г. Вступ до спеціальності «Кіно-, телемистецтво» навчальний посібник. К. : КНУ, 2014. 132 с.
6. Десятник Г. Від задум до екрана: тексти лекцій. Київ: КНУ, 2015. 226 с.
7. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник; 2-е вид., перероб. і допов. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.
8. Зубавіна І. Б. Час і простір у кінематографі. Київ: Щек, 2008.
9. Ілляшенко В. Книгарежисури. Київ: Вік, 2002. 144 с.
10. Лебедев О. Пластичність кінематографічного зображення та її складові // *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. 2013. Вип. 13. С. 160–168.
11. Кракауер З. Від Калігарі до Гітлера – психологічна історія німецького кіно. Київ : Грані-Т, 2009. 384 с.
12. Слободян В. Р. Кіноактор і сучасність. Київ, Мистецтво, 1987. 283 с.
13. Ширман Р. Н. Телевізійна режисура. Майстер-клас. Київ: ЗАТ «Телерадіокур'єр», 2004. 200 с.
14. Шклярєвський Г. Вікно у реальність. Режисура аудіовізуальних мистецтв. Київ: видавець Карпенко В. М., 2014.
15. Шклярєвський Г., Терещенко Ю. Режисура. Морфологія і синтаксис екранних мистецтв. Київ: Альма-Прес, 2004. 320 с.

Додаткова

16. Брюховецька Л. І. Кіномистецтво: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ, Логос, 2011. 391 с.
17. Безклубенко С. Д. Відеологія: основні теорії екранних мистецтв. Київ: Альтерпрес, 2004. 328 с.
18. Бурлака В. Історія образу. Мистецтво 2000-х. К. : Фонд підтримки візуальних досліджень, 2011. 206 с.
19. Вайда Анджей. Кіно і решта світу: Автобіографія / Пер. з пол. Віри Авксентьєвої. Київ: Етнос, 2004. 308 с.
20. Кракауер З. Від Калігарі до Гітлера – психологічна історія німецького кіно. Київ: Грані-Т, 2009. 384 с.
21. Левко У. Е. Герменевтичні аспекти кіноінтерпретації художнього твору (на матеріалі екранізації художньої прози Станіслава Лема): автореф. дис. канд. філол. наук : 10.01.06. Т., 2010. 20 с.

22. Мащенко І.Г. Міфи і реалії телерадіоєфіру. Київ: вид-воТелерадіокур'єр.2001.288с.

ІнформаційніресурсиІнтернет

23. Державне агентство України з питань кіно – URL:<http://dergkino.gov.ua/>

24. Національна спілка кінематографістів України –URL:
<http://www.ukrkino.com.ua/home/>

25. Інтернет-журнал про авторське кіно «Cineticle»–
URL:<http://cineticle.com/>

26. TheHollywoodReporter–URL:<https://www.hollywoodreporter.com/>

27. Variety–URL:<https://variety.com/>

28. Українськийонлайн-кінотеатрТакFlix–URL:<https://takflix.com/uk>

29. Зніми кіно – URL : <http://snimikino.com>

30. Зніми фільм! Все про кіновиробництво – URL : <http://snimifilm.com>

Навчально-методичне видання

**РОБОТА РЕЖИСЕРА С
АКТОРОМ ПРОГРАМА**
та навчально-методичні матеріали
для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти, які навчаються за
спеціальністю
021 «Аудіовізуальне мистецтво та
виробництво»

Укладач:

Великий Ю.Ю. викладачка кафедри кінотелережисури та сценарної майстерності

Комп'ютерний набір:
Ю.Великий
Верстка: Ю.Великий

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку 07.06.2023 р. Формат
60x84/16 Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Друк ризографом. друк. арк. __ Тираж 100. Зам

ХДАК, 61057, Харків -57, Бурсацький узвіз,
4Надруковано в лаб.множ.техніки ХДАК